EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.12.2012
COM(2012) 789 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

om innehåll i den digitala inre marknaden

MEDDELANDE

om innehåll i den digitala inre marknaden

1. Inledning

Den digitala ekonomin har varit en viktig drivkraft för tillväxten under de senaste två årtiondena och den förväntas växa sju gånger snabbare än EU:s totala BNP under de kommande åren. På nätet finns det nya sätt för att tillhandahålla, skapa och sprida innehåll och nya sätt att skapa värde. Uppkomsten av nya affärsmodeller som utnyttjar internets potential att leverera innehåll utgör en utmaning och en möjlighet för kreativa industrier, författare och konstnärer samt för andra aktörer i den digitala ekonomin. Mot denna bakgrund är ett av kommissionens mål att säkerställa att upphovsrätten och upphovsrättsrelaterad praxis, som licensiering, fortsätter att fungera ändamålsenligt i detta nya digitala sammanhang.

Under 2010 strävade kommissionen i den digitala agendan för Europa,[1] efter att öppna tillgången till innehåll som en del av sin strategi för att uppnå en dynamisk digital inre marknad, och den identifierade ett antal åtgärder inom området upphovsrätt. Under 2011 erkände kommissionen i sin strategi för immateriella rättigheter ”En inre marknad för immateriella rättigheter”[2], den strategiska betydelse som upphovsrätten har för utvecklingen av den digitala inre marknaden. Syftet med strategin var att utveckla lösningar som var inriktade på och utformade för att ta itu med specifika hinder med de mest lämpliga verktyg som var tillgängliga, oavsett om det gällde kommersiella eller avtalsbaserade lösningar, teknikbaserade lösningar eller lagstiftningsåtgärder.

Mot denna bakgrund har kommissionen redan vidtagit ett antal åtgärder, inklusive ny lagstiftning om föräldralösa verk, och den har ett lagstiftningsförslag under behandling om förvaltning av kollektiva rättigheter, en avtalsbaserad lösning i form av ett samförståndsavtal om böcker som inte längre är i tryck och synskadades tillgång till verk, samt stöd för utvecklingen av tekniska lösningar. Kommissionen har också offentliggjort en ansökningsomgång i enlighet med IKT-stödprogrammet inom ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (CIP-IKT) 2012, om hantering av europeiska informationsrättigheter.

I tillväxt- och sysselsättningspakten i juni 2012 betonade stats- och regeringscheferna, bland andra åtgärder som behövdes för att uppnå en välfungerade inre digital marknad till 2015, betydelsen av att modernisera Europas upphovsrättssystem och underlätta licensiering, samtidigt som en hög nivå på skyddet av immateriella rättigheter garanteras och den kulturella mångfalden beaktas.

Även om goda framsteg har gjorts när det gäller att leverera de upphovsrättsrelaterade åtgärder som identifieras i den digitala agendan och i strategin för immateriella rättigheter återstår det mycket arbete för att säkerställa en effektiv inre marknad inom upphovsrättsområdet.

[1] KOM(2010) 245 slutlig /2.

[2] KOM(2011) 287 slutlig.

Kommissionen kommer därför att arbeta med två parallella åtgärdsspår. Å ena sidan kommer den att avsluta sitt pågående arbete med att se över och modernisera EU:s rambestämmelser om upphovsrätt.

Och parallellt med detta kommer kommissionen att ta itu med ett antal frågor för vilka snabba framsteg är nödvändigt och möjligt. Därför kommer en strukturerad dialog med intressenterna att inledas av kommissionen, med målet att före utgången av 2013 leverera praktiska branschledda lösningar för dessa frågor, utan att det hindrar ytterligare politiska åtgärder, däribland lagstiftningsreformer om så är lämpligt. Under namnet ”Licensiera Europa” syftar detta förfarande till att utnyttja potentialen och undersöka eventuella gränser för innovativ licensiering och tekniska lösningar för att göra EU:s upphovsrättslagstiftning och -praxis redo för den digitala åldern.

2. Strukturerad dialog med intressenterna

”Licensiera Europa” kommer att bestå av fyra parallella arbetsområden som har till uppgift att leverera marknadsledda lösningar, utan att föregripa det eventuella behovet av politiska åtgärder. Därför kommer deltagarna att vara direkta representanter för rättighetshavare, licensieringsorgan, kommersiella och icke-kommersiella användare av skyddat innehåll samt internetanvändare. Processen kommer att lanseras vid ett första plenarmöte i början av 2013 och arbetsgrupper kommer att inrättas för att gå vidare med arbetet och rapportera tillbaka till plenarmötet efter halva tiden (juni) och slutligen i fjärde kvartalet 2013. Processen kommer att omfatta de frågor som anges nedan. De särskilda uppgifterna om vad arbetet kring var och en av dem ska inriktas på bör betraktas som vägledande.

i) Gränsöverskridande åtkomst och tjänsteportabilitet

Kommissionens mål är att främja gränsöverskridande åtkomst till nätet och ”portabilitet” över gränserna för innehåll. För att dra nytta av ny utveckling, som datormoln, bör gränsöverskridande rättslig åtkomst till molnlagrat innehåll och tjänster också underlättas. Tjänsteleverantörer som är intresserade av att tillhandahålla sina tjänster till konsumenter i hela EU måste se till att de har säkrat alla nödvändiga rättigheter i de medlemsstater som de önska tillhandahålla tjänster i. Både licensiering i flera territorier och licensiering i ett enda territorium är möjligt, beroende på sektor, tjänsteleverantör och rättighetshavare. Distributionen av innehållet är emellertid ofta begränsad till en eller ett par medlemsstater (till exempel genom användning av geografisk begränsning av åtkomstmöjligheterna), med tjänsteleverantörer (onlineplattformar) eller rättighetshavare som väljer att införa gränsöverskridande försäljningsrestriktioner.

- Detta arbetsområde bör identifiera de viktigaste kategorierna av restriktioner för gränsöverskridande åtkomst och portabilitet per sektor (med beaktande av en del aspekter från samrådssvaren avseende 2011 års grönbok om distribution av audiovisuella verk i EU) och de viktigaste skälen för dessa restriktioner. På grundval av detta bör man undersöka de nuvarande initiativen från näringslivet och leverera praktiska lösningar för att främja licensiering i flera territorier.

ii) Användargenererat innehåll och licensiering för småskaliga användare av skyddat material

Kommissionens mål är att främja öppenhet och säkerställa att slutanvändarna ges större klarhet vad gäller legitima och icke-legitima användningar av skyddat material och lättare tillgång till legitima lösningar. Innehåll som genereras av användarna själva omfattas ofta av någon form av licensering från rättighetshavarna i partnerskap med vissa plattformar. Omfattningen och täckningen av sådana licenser är emellertid inte transparenta för slutanvändaren. Dessutom skapar sådana arrangemang rättigheter och skyldigheter för avtalspartnerna men de ger inte nödvändigtvis rättssäkerhet för slutanvändarna. Parallellt med detta kämpar småskaliga användare t.ex. små företag som vill använda vissa bilder eller musik på sina webbplatser, med att identifiera hur de ska kunna få licenser för lågvärdig användning av skyddat innehåll.

- Detta arbetsområde bör identifiera i vilken utsträckning det användargenererade innehållet är licensierat till relevanta plattformer och identifiera hur man ska se till att slutanvändare är informerade om vad som är laglig och olaglig användning på internet.

- Det bör sträva efter att säkerställa att slutanvändarna lättare får tillgång till och större klarhet om vad som är lagliga och olagliga användningar av skyddat material. Därför bör det identifiera mängden och omfattningen av ”en-klicks”-licensieringsinitiativ i EU, leverera lösningar för att öka utvecklingen och sammanlänkningen av sådana initiativ och utforska när licensiering är lämplig eller lämpliga villkor för den – t.ex. möjligheten till fria licenser.

iii) Den audiovisuella sektorn och institutioner för kulturarv

Kommissionens mål är att underlätta deponeringen av och tillgängligheten på nätet till filmer i EU både för kommersiella ändamål och icke-kommersiella kulturella ändamål och utbildningsändamål. Det är fortfarande svårt för leverantörer av onlinetjänster att ta fram kataloger över europeiska filmer som är tillgängliga på nätet, särskilt sådana som har utgått, dvs. verk vars rättighetshavare inte är villiga eller inte har möjlighet att använda på enskild bas: Det kan vara svårt att identifiera filmernas existens eller så kan rättigheterna vara komplicerade och tidsödande att klargöra. Institutioner som värnar om filmarvet anser också att den nuvarande situationen i en del medlemsstater inte tillåter att de uppfyller sitt uppdrag i det allmänna intresset.

- Detta arbetsområde bör identifiera framgångsrika samarbetslösningar för att förbättra möjligheten att hitta audiovisuella verk och att göra dem tillgängliga på nätet, särskilt sådana verk som har tagits ur distribution på frivillig bas. Det bör lämna konkreta lösningar om hur man kan sprida bästa praxis i hela EU, både för kommersiella och icke-kommersiella ändamål.

- Rekommendationer bör göras om hur man kan säkerställa att medlemsstaterna rent praktiskt lämnar tillräckligt utrymme för att institutioner för kulturarvet ska kunna ”reproducera” eller ”formatändra” arkiverat material för digitalisering av bevarandeskäl.

iv) Text- och datautvinning

Kommissionens mål är att främja en effektiv användning av text- och datautvinning (TDM) för forskningsändamål. Text- och datautvinning kräver för närvarande kontraktsavtal mellan användare (t.ex. ofta forskningsinstitutioner) och rättighetshavare (t.ex. utgivare av vetenskapliga tidskrifter) för att fastställa bestämmelserna för teknisk tillgång till de relevanta datamängderna.

- Detta arbetsområde bör identifiera omfattningen av efterfrågan på TDM-åtkomst på EU-nivå, för textutvinning av vetenskapliga tidskrifter och underliggande data för forskningsändamål, och hur man på lämpligt sätt ska uppfylla detta behov. Det bör undersöka potentialen av och de eventuella gränserna för vanliga licensieringsmodeller samt utvärdera lämpligheten och genomförbarheten av tekniska plattformar för att underlätta tillgång till TDM-åtkomst.

Utöver dessa områden har under 2012 frågan om **avgifter för privatkopiering** varit föremål för ett medlingsförfarande med näringslivet som kommissionen har tagit sig an och som letts av före detta kommissionär António Vitorino. António Vitorino förväntas lämna en rapport om denna fråga i början av nästa år och även komma med ett antal rekommendationer. På grundval av detta kommer kommissionen att dra slutsatser vad gäller lämpliga uppföljningsåtgärder för de specifika rekommendationerna, inklusive ytterligare engagemang från intressenternas sida för att bidra till att hitta framtidssäkrade lösningar som gynnar den inre marknaden.

3. Granskning av rambestämmelserna för upphovsrätt

Parallellt med detta kommer kommissionen att slutföra sin pågående granskning av EU:s rambestämmelser för upphovsrätt, baserat på marknadsstudier, konsekvensbedömning och lagstiftningsarbete, i syfte att 2014 fatta beslut om huruvida de resulterande reformförslagen ska läggas fram. Följande delar kommer att behandlas: territorialitet på den inre marknaden, harmonisering av, begränsningar för och undantag från upphovsrätten i den digitala åldern, fragmenteringen av EU:s upphovsrättsmarknad och hur effektiviteten vad gäller verkställigheten ska förbättras samtidigt som dess legitimitet i det vidare sammanhanget av en upphovsrättsreform stöds.

4. Slutsats

Under de kommande två åren kommer kommissionen att fortsätta att arbeta för moderna rambestämmelser om upphovsrätt som förblir ändamålsenliga och söka främja en innovativ marknadspraxis för att garantera ett faktiskt erkännande och ersättning för rättighetshavare, samt för att tillhandahålla hållbara incitament för kreativitet, kulturell mångfald och innovation, öka urvalet av och öppna tillgången till lagliga erbjudanden för slutanvändare, tillåta att nya affärsmodeller uppstår och för att på ett mer effektivt sätt bidra till att bekämpa olagliga erbjudanden och piratkopiering.

Kommissionen är övertygad om att dialogen med intressenterna kan fungera som en företagskuvös för innovativa lösningar för alla intressenter som alla vinner på. Sådana lösningar är mycket viktiga som drivkraft för den digitala inre marknaden och EU:s kulturpolitik och kompletterar det pågående arbetet med genomförandet av den digitala agendan, moderniseringen av upphovsrätten på den inre marknaden eller det framgångsrika genomförandet av programmen Media och Kultur.